

عنوان مقاله:

فقه تعاملات اجتماعی * یا نگاهی دیگر به هدف، روش و گستره موضوعی دانش اقتصاد

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات اقتصاد اسلامی، دوره 12، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسندگان:

محمد نعمتی - استادیار دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق (علیه السلام) تهران ایران.

مهدی موحدی بکنظر - استادیار دانشکده علوم انسانی دانشگاه شاهد. تهران ایران.

محمد جواد رضائی - استادیار دانشکده علوم انسانی دانشگاه شاهد. تهران ایران.

خلاصه مقاله:

تعاملات شکل گرفته بین انسان های یک جامعه، واقعیت زندگی اجتماعی هر جامعه ای را شکل می دهد. پر پیداست که اندیشه عالمان اجتماعی به نوعی هم بر شکل گیری شیوه خاصی از تعاملات اثرگذار بوده و هم از آن تاثیر می پذیرد؛ اما نکته مهم، تلاش هر عالم اجتماعی در ارائه یک زندگی به سامان، معطوف به بهبود حیات اجتماعی و پیشرفت اقتصادی مردمان خود از دیدگاه مختار خویش است. البته آنچه مسلم است، تفاوت نگاه عالمان در تفسیر بهبود، پیشرفت و یا جامعه به سامان است؛ تفاوتی که عمدتاً ریشه در پیش فرض های فلسفی (معارف درجه دو) آن ها دارد. در این مقاله قصد داریم بدون تمسک به پیش فرض های فلسفی، با ارائه تعبیری از دانش اقتصاد، بحث از علم اقتصاد غیرموصوف را منتفی ساخته و مسیر جدیدی برای علاقه مندان دانش اقتصاد اسلامی بگشاییم. در این نوشتار دانش اقتصاد اسلامی با نام فقه تعاملات اجتماعی خوانده می شود؛ دانشی معطوف به طراحی و ارائه سازوکارهای بهره مندی عادلانه جامعه از مواهب و خیرات. هر مکتب اجتماعی اقتصادی، سازوکار خاصی را در مواجهه افراد با مسئله استخراج، بهره برداری، تولید، خلق، توزیع، و مصرف هر موهبت موجود در اجتماع پیشنهاد می دهد؛ سازوکاری که دربردارنده بسته های حقوقی مختلف مربوط به آن موهبت خاص خواهد بود. فقه تعاملات اجتماعی، با تعریف و تحدید حقوق مالکیت متخذ از دین در بهره مندی از هر موهبت، به ارائه سازوکارهای متصف به صفت اسلامی خواهد پرداخت. فقه تعاملات اجتماعی به نوعی بازگوکننده نگاهی متفاوت به هدف، گستره موضوعی و روش علوم اجتماعی اسلامی از جمله اقتصاد اسلامی در ساخت اجتماع است. * این مقاله در زمره مقالات برگزیده هفتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت برگزار شده توسط مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در تاریخ 19 و 20 اردیبهشت 1397 می باشد که پس از تکمیل توسط نویسندگان و ارزیابی مجدد برای انتشار در این مجله انتخاب شده است.

کلمات کلیدی:

فقه تعاملات اجتماعی، اقتصاد اسلامی، بسته های حقوق مالکیت، نهاد مالکیت، طراحی سازوکار، طبقه بندی

JEL: A11, D02, D63, P48, P51

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1034155>

